

tegn = I I I I

IMPRESSIONISME

4 FORMIDLING TIL BØRN OG UNGE FRA ORDRUPGAARD

Ordrupgaard er et museum for fransk impressionisme. På disse sider kan du læse om impressionismen og se eksempler på nogle malerier fra Ordrupgaard.

Impressionisme er en stilart indenfor malerkunsten med størst udbredelse i Frankrig i perioden fra ca. 1870 til 1900.

“Impression” betyder indtryk, virkning eller fornemmelse på fransk. Impressionisterne søgte at male indtryk og virkninger af noget de selv så eller havde set. Det traditionelle maleri i samtiden viste oftest historiske eller mytologiske motiver og handlede ikke om her og nu-indtryk af det, man så foran sig. Derfor virkede impressionisternes malerier som noget helt nyt, og de virkede ofte også provokerende.

Stilretningen fik sit navn fra et maleri af Claude Monet, kaldet Impression, *Soleil levant (Indtryk, solopgang)*, (Maleriet hænger i dag på Marmottan Monet museet i Paris). Billedet vakte opsigt da det i 1874 blev vist på den første impressionistudstilling i Paris. To kunstkritikere – Leroy og Castagnary – brugte i deres anmeldelser af udstillingen udtrykket “impression” taget fra Monets titel til at beskrive maleriernes stil og indhold. Leroy brugte udtrykket nedsættende. Han kunne ikke se meningen med at male alle de flimrende indtryk af virkeligheden. Castagnary så derimod positivt på det nye maleri og mente, at udtrykket “impression” egnede sig til at karakterisere det. Efter noget tid optog kunstnerne også selv navnet impressionisme, som betegnelse for deres kunst.

Berthe Morisot

Ung pige i det grønne (Mlle Isabelle Lambert). 1885
ORDRUPGAARD. KØBENHAVN

ORDRUP
GAARD
MUSEUM
forFRANSK
IMPRESSI
ONISME

TYDELIGE STRØG OG RENE FARVER

tegn = 1433

Claude Monet *Waterloo Bridge, gråvejr*. 1903
ORDRUPGAARD. KØBENHAVN

Malemåden

Det impressionistiske maleri er kendetegnet ved, at det set tæt på kan virke sløret og flimrende, og at billedet først rigtig samler sig, når man ser det lidt på afstand. Dette billede af Monet er et godt eksempel på den impressionistiske måde at male på. Se hvordan Monet har malet vandet - man kan næsten regne ud, hvor bred hans pensel har været, og man kan også fornemme, hvordan han har lavet mange buede strøg for at beskrive vandets bevægelser. Det at penselstrøgene er tydelige, er et typisk impressionistisk træk. De synlige strøg underbygger kunstnerens ideer om at vise her og nu indtryk og effekter af virkeligheden. I billedet *Waterloo Bridge, gråvejr* har Monet vist et sløret lag maling, der støtter hans impressionistiske idé med at male indtrykket af gråvejr over London. Den anderledes tydelige penselføring fik mange til at se den nye malemåde som sjusket og ufærdig, mens andre kunne lide stilen og anså den nye retning for at være banebrydende og uhyre interessant.

Farverne

Også måden at bruge farverne på lærredet har betydning for, hvordan det bliver opfattet af øjnene, der ser. Impressionisterne eksperimenterede med at lægge klare ublandede farver direkte på lærredet side om side med farver, der var blandet på paletten først. Ser man på broen, er det som om den træder tydeligere frem end noget andet på billedet, og måske er det netop fordi Monet har brugt en klar ublandet grøn samt en gul og en rød, der er lidt blandet, men alligevel fremtræder mere frisk og lysende end resten af farverne. Impressionisterne brugte også hvid i stor udstrækning for at vise, hvordan lyset i glimt rammer ting og kan være så skarpt, at tingenes egentlige farve er svært at opfatte for øjet, der ser.

FAKTA:

Der findes tre grundfarver også kaldet primærfarver.

Det er GUL, RØD og BLÅ.

Af dem kan man blande alle farver.

De tre grundfarver har hver sin komplementærfarve.

LILLA er komplementærfarve til GUL.

ORANGE er komplementærfarve til BLÅ.

GRØN er komplementærfarve til RØD.

LYS OG ØJEBLIKSBILLEDER

Camille Pissarro

Blomstrende blommetræer
Éragny. Kunstnerens hjem. 1894
ORDRUPGAARD. KØBENHAVN

Impressionisterne malede ofte de valgte motiver direkte på stedet. De var meget optagede af at vise nuet og det lys, der var til stede lige der, i det flygtige nu. Øjebliksbilleder kan man godt kalde impressionisternes malerier. I kunstnerens stræben efter at vise en flimrende dynamik, som kunne give indtryk af en umiddelbar sansning, måtte de alligevel tit bruge lang tid på at få "det hurtige" udtryk frem. Billedernes øjebliksagtige karakter er ofte resultat af en lang arbejdsproces. Netop dette er i sig selv et spændende paradoks ved impressionismen: At man vil gengive en flygtighed, men at flygtigheden ophører, når man fastholder den. Impressionisternes styrke ligger i evnen til at indlejre flygtigheden i de tydelige, afbrudte penselstrøg og i de lysglimt, som er typiske for deres malerier. En anden ting impressionisterne gjorde anderledes var måden at male skygger på og brugen af kontrastfarver sat op mod hinanden. Her er Pissarro et godt eksempel. Kig på blommetræet og se på dets skygge. Den er lilla, og kommer dermed til at stå i kontrast til den gullige grussti. Indtil da havde man, når man malede skygger, malet dem grå eller blot i en mørkere tone af selve den ting, de var en skygge af.

FAKTA:

Der blev afholdt otte impressionistudstillinger i Paris i følgende år:

1874, 1876, 1877, 1879, 1880, 1881, 1882, 1886.

På udstillingerne deltog blandt andre kunstnerne: **Boudin, Cézanne, Degas, Gauguin, Guillaumin, Monet, Morisot, Pissarro, Raffaëlli, Redon, Renoir, Sisley**, der alle er repræsenteret på Ordrupgaard.

Armand Guillaumin

Quai de Bercy, Paris. 1885
ORDRUPGAARD. KØBENHAVN

Hvad angår motivvalg, gjorde impressionisterne en dyd ud af at male helt almindelige ting. Deres motivvalg er hverken religiøs, mytologisk eller historisk bestemt.

Emner, der indtil da havde haft den højeste status i det akademiske motiv-hierarki. Impressionisterne malede hverdagsglimt. Derudover var de meget optagede af at male vand, ikke mindst fordi vand reflekterer lys.

Auguste Renoir

Unge mennesker på gaden. Ca. 1877
ORDRUPGAARD. KØBENHAVN

Storbymotiver med boulevarder, caféer og teatre var også interessante for impressionisterne. Det moderne menneske, livet i byen og menneskemylderet. På Renoirs billede fornemmer man flygtigheden. Menneskene strejfer hinanden ganske kort og så er de væk i mylderet. I kompositionen har Renoir helt bevidst, og med et fotografisk greb, "zoomet" ind på en kvinde og en mand. Vi kender ikke handlingen, men kommer via beskæringen meget tæt på figurerne og aner en mulig historie, der udspiller sig i mængden.

DET HVIDE OG DET INTIME

tegn = 752

Billedet forestiller Jeanne Gonzalès. Hun var søster til Eva Gonzalès, der har malet billedet. Man fornemmer det tætte forhold mellem dem. Det er som om, man får et kik ind i hendes soveværelse og dermed kommer med ind i en intimsfære.

Brugen af hvid i dette billede er meget spændende og kan ligefrem fortælle noget om kvindens tilstand. Læg godt mærke til ansigtet og ikke mindst øjnene. Her er der med et ganske tyndt lag malet hvidt, selv over pupillerne. Det er med til at give Jeanne et sart og fraværende udtryk, som passer fint til, at hun har været syg og ikke er helt rask endnu. Hun er rekonvalescent jf. billedets titel. Se hvordan hånden er tegnet løst op, næsten skitsepræget, alligevel er vi ikke i tvivl om, at det er en hånd. Den lethed, der præger billedet, er et typisk impressionistisk træk, men den kommer også til at blive betegnende for Jeanne. Hun virker gennemsigtig, let og ikke robust.

Eva Gonzalès

Rekonvalescenten. Kvinde i hvid kjole. 1877-78

ORDRUPGAARD. KØBENHAVN

Læs mere om Ordrupgaards malerier på www.zoomo.dk

ORDRUP
GAARD
MUSEUM
for FRANSK
IMPRES-
SIONISME

© ORDRUPGAARD, 2008

Tekst: Signe Dahlerup
og Annette Rosenvold Hvidt

Grafisk Design: HIORTs

Tryk: SaloGruppen

TILRETTELAGT FOR
GYM. + HF